

Безпека бою. Довідковий матеріал для проведення занять в Збройних силах України

Знати, як зберегти своє життя і здоров'я, безпечно поводитися на полі бою під час артилерійських обстрілів та атак авіації противника, бути готовим вчасно підставити плече побратиму, вміти діяти злагоджено і чітко у складі підрозділу, не розгубитися в хаосі бою та виконати поставлене завдання — базові принципи виживання і запорука успіху на війні. Рішення командира вчасно відступити, щоб знову атакувати — краще ніж покласти підрозділ на амбразуру.

Сучасна війна — сутичка інтелекту і невігластва. Військовий який довів до автоматизму свої вміння та навички перебуває наче в іншому вимірі, порівнянно з безпорадним та не навченим противником. Долі секунди вирішують хто виграє, а хто програє у сутичці.

ЦЕНТР ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І МЕТОДИКИ
ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО
З ГОЛОВНИМ УПРАВЛІННЯМ ПІДГОТОВКИ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:
обмежень для розповсюдження немає

БЕЗПЕКА Б О Ю

ДОВІДКОВИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ
ЗАНЯТЬ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2023

УДК 355.421
Б 40

**Безпека бою. Довідковий матеріал для проведення занять в Збройних силах
Б 40 України.** — Київ: «Центр учбової літератури», 2023. — 114 с.

ISBN 978-611-01-2826-1

Знати, як зберегти своє життя і здоров'я, безпечно поводитися на полі бою під час артилерійських обстрілів та атак авіації противника, бути готовим вчасно підставити плече побратиму, вміти діяти злагоджено і чітко у складі підрозділу, не розгубитися в хаосі бою та виконати поставлене завдання — базові принципи виживання і запорука успіху на війні. Рішення командира вчасно відступити, щоб знову атакувати — краще аніж покласти підрозділ на амбразуру. Сучасна війна — сутичка інтелекту і невігластва. Військовий який довів до автоматизму свої вміння та навички перебуває наче в іншому вимірі, порівнянно з безпорадним та не навченим противником. Долі секунди вирішують хто виграє, а хто програє у сутичці.

ISBN 978-611-01-2826-1

© «Центр учбової літератури», 2023.

I. Довідковий матеріал для проведення занять з безпеки бою

Тема 1: Захист від ураження вогневими засобами противника

Заняття 1. Дії за сигналами оповіщення. Захист особового складу від ураження нальоту авіацією, ракетними військами та артилерією противника. стрілецької зброї, гранатометів, ручних осколочних гранат та озброєння бойових машин (танків). Способи захисту від засобів спостереження (тепловізорів, біноклів, прицілів, приладів нічного бачення) за допомогою медичної теплозберігаючої накидки, скла, маскувальної сітки з нанесенням деформуєчих камуфляжних плям, фольги, тощо.

1.1. Показ результатів вогневого ураження вогневими засобами противника

Показ результатів вогневого ураження вогневими засобами противника особовому складу показують з використанням фото-відео- матеріалів. Крім того доцільно здійснювати показ результатів вогневого ураження на полігоні під час проведення занять (тренувань, виконанні стандартів підрозділами авіації, артилерійських підрозділів). Мета заняття досягається шляхом якісного планування занять та використанням полігонної навчально-матеріальної бази шляхом показу результатів тренувань артилерійських, механізованих, танкових підрозділів.

Одним з методів показу результатів вогневого ураження є показ результатів стрільб з бойових машин, гранатометів, стрілецької стрільби.

1.1.1. Захист особового складу від ураження стрілецької зброї, гранатометів, ручних осколочних гранат.

Рисунок 1 - наслідки уражаючих факторів озброєння бойових машин, ручних (реактивних) протитанкових гранатометів, ручних осколкових гранат, стрілецької зброї.

На мішенях показані (Рис. 1) наслідки уражаючих факторів (проникаючі отвори) від озброєння бойових машин, ручних (реактивних) протитанкових гранатометів, ручних осколкових гранат, стрілецької зброї з відстані стрільби - до 100 метрів:

пушка 2А42 з боеприпасом 30 мм БТ пробиває кришку люка механіка-водія БТР (товщина 12 мм);

кулемет ДШК (КПВТ) з боеприпасом 12,7мм (14,5мм) ящик із тирсою, піском, щебенем, кладку в 1 цеглу та кришку люка механіка-водія БТР (товщина 12 мм) – пробиває бетонний блок – не пробиває;

для збільшення осколкового фактору ураження живої сили противника з РПГ-7В пострілом ПГ-7 додатково на головну частину липкою лентою примотуються: цвяхи (40мм), кулі 5,45мм, колючий дріт тощо.

ручна граната РГД-5: результатами ураження на відстані 5м є влучання 5-ти уламків; на відстані 10м - влучання 3-ма уламками, а на відстані 15м - влучання 2-ма уламками;

- зі стрілецької зброї:

ящик із тирсою	куля 5,45мм ПС- пробиває куля 7,62мм ЛПС- пробиває
ящик із піском	куля 5,45мм ПС- пробиває куля 7,62мм ЛПС- пробиває
ящик із щебенем	куля 5,45мм ПС– не пробиває куля 7,62мм ЛПС- пробиває

Якщо ящики із щебенем викладені в два ряди то куля 7,62мм ЛПС цей захист не пробиває.

Куля 7,62мм БЗТ (1943 р.) АКМ з 70 метрів пробиває: ящик із тирсою, піском, щебенем, кладку в 1 цеглу та кришку люка механіка-водія БТР (товщина 12 мм), пластину з бронезилету КОРСАР-4.

1.1.2. Вироблення психологічної стійкості до артилерійського вогню противника (артилерійський обстріл ВОП)

На навчальній точці особовий склад навчався діям при артилерійському обстрілі позиції, вивчав вражаючі фактори та наслідки від застосування противником різних видів артилерійських боєприпасів (Рис.2,3). Практично було здійснено імітацію артилерійського удару по взводному опорному пункту. Імітація удару здійснювалась ствольною артилерією та мінометами.

Рисунок 2 - уражаюча дія убивчих елементів артилерійських боєприпасів.

Рисунок 3 - види воронки від мінометних та артилерійських снарядів.

Рисунок 4 - варіанти обладнання укриття для захисту особового складу.

Керівник заняття визначає зі складу навчаємих спостерігача, із завданням здійснення спостереження за наземною та повітряною

обстановкою. Місце спостерігача повинно бути обладнано поза межами ВОП (Рис. 4), як правило на панівних висотах.

Рисунок 5 - особовий склад займає позиції в межах взводного опорного пункту в готовності до відбиття удару противника.

Отримавши інформацію від спостерігача про небезпеку застосування противником артилерії або почувши звуки пострілів командир відділення подає встановлений сигнал на переміщення особового складу в обладнане укриття (Рис.5).

Під час артилерійського обстрілу особливістю є те, що спостерігач продовжує спостерігати за розривами зі своєї позиції, з метою визначення району (місця) звідки ведеться стрільба та одночасно оцінює обстановку навколо ВОП.

По завершенні обстрілу або після доповіді спостерігача про завершення обстрілу командир відділення подає команду на вихід особового складу з укриття та повернення на позиції для подальшого виконання бойового завдання.

1.1.3. Вироблення психологічної стійкості до ударів авіації противника (наліт авіації на ВОП)

На навчальній точці здійснено імітацію атаки на взводний опорний пункт з повітря. Імітація удару з повітря здійснювалась вертольотом Мі-8 та літаком Су-27 (Рис. 6).

Рисунок 6 - імітація атаки на взводний опорний пункт з повітря.

Спостерігач за наземною та повітряною обстановкою здійснює огляд місцевості та повітряного простору (Рис. 7). Виявивши повітряного противника, подає сигнал про небезпеку нанесення удару з повітря.

Почувши сигнал, особовий склад взводу пригнувшись переміщується з займаних позицій в найближче, обладнане відповідним чином, укриття.

При підльоті вертольоту до рубежу застосування бортового озброєння імітується удар з повітря по ВОП(*здійснюється підри्व засобів імітації перед переднім краєм ВОП*).

Рисунок 7 - спостерігач здійснює огляд місцевості та повітряного простору.

Визначений командиром спостерігач продовжує спостереження за обстановкою із укриття та інформує командира про обстановку, що склалась.

Переконавшись, що атака з повітря завершена, особовий склад у визначеній командиром послідовності, залишає місце укриття і займає свої позиції та продовжує виконання бойового завдання.

1.1.4. Показ можливостей ТЗР (Рис.8) противника (в тому числі щодо виявлення засобів мобільного зв'язку і ураження особового складу (підрозділів) за результатами їх виявлення)

На навчальній точці доведено методику проведення навчання військовослужбовців стосовно протидії ТЗР противника. Способи та прийоми маскування піхотинця, порядок здійснення переговорів по мобільному зв'язку із використання новітньої системи передачі інформації.

Очікуємим результатом проведення заняття повинно стати досягнення практичної навченості військовослужбовцями порядку, правилам і способам, послідовності обладнання та маскування власної основної та запасної позицій.

Рисунок 8 - показ можливостей ТЗР противника.

Показ новітньої системи передачі інформації, за допомогою якої військовослужбовці можуть безпечно здійснювати звонки на мобільні номери українських мобільних операторів. Даною системою пропонується обладнати всі стаціонарні блок пости в зоні проведення АТО.

1.1.5. Захист особового складу від снайперського вогню противника

Військовослужбовці підрозділу, що знаходяться на своїх вогневих позиціях (взводний опорний пункт). Деякі військовослужбовці завдяки своїй необачності розкривають своє місце знаходження (Рис. 9).

Ворожий снайпер із укриття веде спостереження за вогневими позиціями нашого підрозділу. При виявленні цілі він робить постріл.

Рисунок 9 - розкриття місця свого знаходження.

Військовослужбовці ховаються в укриття та займають свої вогневі позиції (Рис.10) у відповідності до бойового розрахунку.

Рисунок 10 – зайняття позицій.

Спостерігач із спеціально обладнаної позиції виявляє ворожого снайпера (Рис.11) та доповідає командирі відділення

орієнтовні координати виявленої цілі. **Наприклад:** “Виявив постріл орієнтовно на десять годин, орієнтир 5”, дальність 600”.

Рисунок 11 – знищення снайпера.

Командир відділення, заслухавши доповідь чергового спостерігача, приймає рішення та подає команду черговому вогневому засобу на знищення виявленої цілі. **Наприклад:** “Навідник, орієнтир 5, ліворуч – 20, дальність 600 - снайпер, **ЗНИЩИТИ! ВОГОНЬ!**”

За командою командира відділення навідник відповідає командирі відділення. Наприклад: ”ПЛЮС! (команду зрозумів та прийняв цю команду до виконання) і відкриває вогонь на ураження”.

1.2. Дії за сигналами оповіщення

1.2.1. Сигнали оповіщення, управління, взаємодії (варіант)

№ з/п	Значення сигналу	Сигнал	Звуковий (ревун)	Світловий (сигнальна ракета)	Дії особового складу
1.	Бойова тривога, напад на базовий табір (блок пост)	ШТУРМ	Два по 10 сек. з проміж. 15 сек.	Одна червона	Особовий склад займає позиції згідно бойового розрахунку
2.	Артилерійський обстріл або напад повітряного противника	БОМБА	Один довгий	Дві червоних	Особовий склад займає укриття. Чергові СіЗ згідно бойового розрахунку
3.	Про загрозу радіоактивного зараження	ПЛУТОН		Ракета СХТ	Особовий склад займає позиції згідно бойового розрахунку, одягає засоби індивідуального захисту, вмикає систему захисту в бойових машинах
4.	Про загрозу хімічного зараження	СИРЕНА		Ракета СХТ	Особовий склад займає позиції згідно бойового розрахунку, одягає засоби індивідуального захисту, вмикає систему захисту в бойових машинах
5.	Проліт БПЛА противника	ДЖМІЛЬ			Засоби ППО здійснюють спостереження та в готовності до знищення за командою – 333
6.	Проліт своїх БПЛА	ЛАСТІВКА			Засоби ППО, спостерігачі здійснюють спостереження
7.	Зайняти запасні позиції	СТРИБОК			Здійснюють переміщення на запасні позиції
8.	Виклик резерву	ІГУАНА			Визначений о/с (підрозділ) висувається на визначений рубіж
9.	Здійснити освітлення місцевості	СВІЧКА			Визначені сили і засоби артилерійських підрозділів здійснюють освітлення місцевості
10.	Припинити вогонь	СТІНА			Підрозділи припиняють ведення вогню
11.	Позначити свої війська	РУБІЖ		Оранжевий дим	Підрозділи здійснюють позначення визначених рубежів
12.	Пропуск через бойові порядки	СТЕЖКА			Здійснюють пропуск через свої порядки
13.	Відхід на визначений рубіж	ВІДКАТ			Визначені підрозділи здійснюють відхід
14.	Відбій	АНТРАКТ		Дві зелені ракети	

Зміст

I. Довідковий матеріал для проведення занять з безпеки бою	3
Тема 1: Захист від ураження вогневыми засобами противника.....	3
1.1. Показ результатів вогневого ураження вогневыми засобами противника	3
1.1.1. Захист особового складу від ураження стрілецької зброї, гранатометів, ручних осколочних гранат.	4
1.1.2. Вироблення психологічної стійкості до артилерійського вогню противника (артилерійський обстріл ВОП)	5
1.1.3. Вироблення психологічної стійкості до ударів авіації противника (наліт авіації на ВОП).....	8
1.1.4. Показ можливостей ТЗР противника	10
1.1.5. Захист особового складу від снайперського вогню противника	11
1.2. Дії за сигналами оповіщення	14
1.2.1. Сигнали оповіщення, управління, взаємодії (варіант)	14
1.2.2. Додаткові сигнали управління підрозділами (бойовими групами) в бою	16
1.3. Штатні засоби індивідуального захисту особового складу	16
1.4. Рекомендації з безпеки бою	19
1.4.1. Дії особового складу з безпеки бою під час пересування підрозділів	19
1.4.2. Дії особового складу з безпеки бою під час розташування на місці.....	30
1.4.3. Дії особового складу з безпеки бою під час ведення бою в обороні і в наступі.....	40
1.4.4. Дії особового складу з безпеки бою під час форсування водних перешкод.....	50
1.4.5. Дії особового складу з безпеки бою під час дій вночі.....	63

1.4.5.1. Особливості дій вночі.....	67
1.4.6. Дії особового складу з безпеки бою в населених пунктах (бомбардування або артобстріл, захист від засобів ураження, маленькі хитрощі ближнього бою)	68
1.4.6.1. Бомбардування або артобстріл	68
1.4.6.2. Закономірності при вогневому нальоті артилерії та авіаударі	70
1.4.6.3. Захист від засобів ураження	70
1.4.7. Захист від спостереження противника	83
Тема 1: Захист від ураження вогневими засобами противника.....	85
Тема 2. Введення противника в оману.....	91
Тема 3. Прихована діяльність	99

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНЕ ВИДАННЯ

БЕЗПЕКА Б О Ю

ДОВІДКОВИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ
В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Підписано до друку 17.12.2022 р. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 7,15. Тираж 300 прим.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 2458 від 30.03.2006 р.

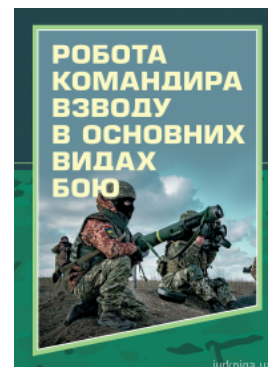
Книги, які можуть вас зацікавити

Сучасна вогнева підготовка

Вживання. Довідковий матеріал для проведення занять в Збройних силах України

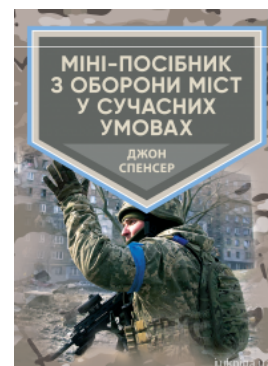
Робота командира взводу в основних видах бою. Навчальний посібник

Ближній бій. Місто, забудова, вулиця. Уроки битви та вправи

Підручник вживання в екстремальних ситуаціях. Досвід спеціальних підрозділів світу

Міні-посібник з оборони міст у сучасних умовах

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт →](#)